

TÉMA VYDANIA:

Kam dnes smeruje Bielorusko?

Bielorusko má v Európe špecifické postavenie. Krajina, v ktorej železnou rukou vládne prezident Alexander Lukašenko už od roku 1994, si od medzinárodného spoločenstva zaslúžila nelichotivé pomenovanie „posledná diktatúra v Európe“. Opozícia je v krajine zastrašovaná a v prípade organizácie protivládnych protestov je postihovaná tvrdými trestami.

Odčlenenie od Sovietskeho zväzu neprinieslo Bielorusku nezávislosť

Krajina získala svoju nezávislosť v roku 1991 po rozpade Sovietskeho zväzu. Bielorusko sa síce osamostatnilo, ale v skutočnosti bolo svojim postavením medzi postkomunistickými krajinami výnimkou. Ako vo svojej práci uvádza litovský diplomat Ramunas Davidonis, aj napriek rozpadu Sovietskeho zväzu ostala politická a ekonomická moc Bieloruska v rukách tej istej moci. Táto elita navyše nebola ani prinútená, aby sa zmenila. Jej hlavným cieľom bolo udržať si vlastníctvo hospodárskych aktív a mať prístup k ruským trhom.

Po viac ako dvadsiatich rokoch je pocit národnej identity v Bielorusku stále slabý. **Medzinárodná izolácia pokračuje a charakter politických vzťahov s Ruskom zostáva kľúčovou otázkou.** V sovietskych povojnových rokoch bolo Bielorusko jednou z najviac prosperujúcich častí Sovietskeho zväzu. Spolu s nezávislosťou však prišiel hospodársky úpadok. Prezident Lukašenko vytrvalo bojuje proti privatizácii štátnych podnikov, súkromné podnikanie prakticky neexistuje a zahraniční investori sa radšej snažia držať ďalej.

Devalvácia bieloruskej meny a nepriaznivá ekonomická situácia

Nepriaznivej situácii Bieloruska nepomohla ani finančná kríza, ktorá zasiahla krajinu a výrazne zhoršila jej ekonomické prostredie. S poklesom cien ropy a zemného plynu nastal kolaps dopytu na trhoch a výroby sa začali hromadiť v skladoch. Bieloruská mena výrazne stratila svoju hodnotu, čo spôsobila najmä jej upätosť na ruské trhy. **Vládne snahy o opätovné na-**

Po viac ako dvadsiatich rokoch je pocit národnej identity v Bielorusku stále slabý

štartovanie ekonomiky, ako napríklad zmrazenie cien základných potravín, neboli úspešné. Aj preto musela krajina požiadať o pôžičku Medzinárodný menový fond.

Bieloruská vláda začiatkom roka 2009 po získaní pôžičky vo výške 2 miliárd amerických dolárov pristúpila k devalvácii bieloruského rubľa. Pevný výmenný kurz medzi USD a bieloruským rubľom bol jedným zo symbolov **nepisaneho kontraktu medzi režimom a spoločnosťou, ktorý mal poskytnúť slušnú životnú úroveň výmenou za politickú pasivitu väčšiny.** Mnohí sa nazdávali, že práve tento kontrakt sa môže ďalším zhoršením situácie ďalej naštříbiť a potenciálne ohroziť stabilitu režimu. Na druhej strane, **demokratická opozícia v krajine ostala aj naďalej slabá.** Aj preto je pre perspektívnu budúcnosť Bieloruska podstatná práca občianskej spoločnosti, ktorá posúva krajinu vpred.

Demokratické voľby v nedohľadne?

Posledné voľby v decembri 2010 potvrdili, že Lukašenko si s opozíciou vie poradiť. Pred voľbami vládla v krajine pomerne pokojná situácia. Oficiálne výsledky volieb však vyburcovali ľudí, ktorí vyšli do ulíc protestovať. Lukašenko získal 79,67 percenta hlasov, spomedzi opozičných kandidátov teda najviac jeho protikandidát Andrej Sannikov skončil s 2,56 percentami hlasov. Bezpečnostné orgány však proti akýmkoľvek protestom veľmi tvrdo zakročili. Demonstrantov násilne rozohnali a viac ako 600 ľudí zatkli. Medzi nimi boli aktivisti občianskej spoločnosti, lídri opozičných strán, ale aj 30 novinárov. **Podľa indexu slobody médií sa Bielorusko v roku 2010 umiestnilo na 154. mieste zo 178 krajín.**

Aj napriek týmto faktom nastal vo vzťahoch medzi Európskou úniou a Bieloruskom určitý posun k lepšiemu. **Bieloruské hospodárstvo potrebuje posilniť ekonomickú spoluprácu s Európou, čo by mohlo mať priaznivý vplyv na zlepšenie podnikateľského prostredia a prílev zahraničných investorov do krajiny.**

Bielorusko má v Európe špecifické postavenie, jeho hospodárstvo potrebuje posilniť. Zdroj: Budzma

Občianska spoločnosť sa v Bielorusku musí pripraviť na aktívnu demokraciu a na zdieľanie potrebných hodnôt

Málokto by dnes oponoval tvrdeniu, že Bielorusko sa nachádza v zložitej situácii. Štrukturálna kríza, ktorej čeli, má svoj pôvod i následky v stave občianskej spoločnosti. Najjednoduchšie by bolo zredukovať naše poňatie občianskej spoločnosti na skupinu mimovládnych organizácií a ako už mnohokrát predtým vyvolať zvyčajnú rétoriku o obmedzeniach autoritárskym režimom či nedostatku zdrojov. Rozšírime však naše chápanie občianskej spoločnosti o jej ďalšie aspekty, ako napríklad pozitívne normy a hodnoty spolupráce alebo o existenciu verejnej sféry.

V takomto širšom ponímaní najzávažnejších problémov rozvíjania občianskej spoločnosti postupujeme od hlbších a sociálne i historicky viac vsadených podmienok.

Reprezentanti bieloruských firiem a mimovládnych organizácií sa stretli pri okrúhlym stole v Minsku.

Občianska spoločnosť je fragmentovaná

V prvom rade tým máme na mysli stupeň sociálneho kapitálu, ktorý si okrem iného vyžaduje patričné zručnosti vytvárania asociácií a povstanie pre občiansky étos. Nanešťastie, spoločnosť, s ktorou sa v súčasnosti v Bielorusku stretávame, je vysoko fragmentovaná, **má narušené horizontálne väzby a jej súdržnosť je obmedzená na veľmi úzku sféru typicky ohraničenú jednou rodinou**. Z toho vyplýva, že by bolo potrebné začať pracovať od úplných základov – od prvotných vedomostí a foriem spolupráce či od oživovania miestnych komunit a dobrovoľníckych združení.

Občianska spoločnosť ako umelý subjekt vytvorený autoritami

Bielorusko je dnes predovšetkým výsledkom komunistického experimentu so zničenými tradíciami mestskej kultúry či vlastnej politickej organizácie. Vplyv Sovietskeho zväzu sa dá vycítiť nielen na stupni kolektívneho vedomia, ale programovanie a kontrola občianskej spoločnosti štátom pokračuje aj v nezávislej Bieloruskej republike. To, čo môže byť navonok považované za občiansku spoločnosť, je v skutočnosti umelý subjekt vytvorený autoritami. Následne tu existuje neustála potreba postupov identifikácie a vymedzenia, čo nám môže pomôcť pri oddeľovaní obilia od pliev.

Je navyše potrebné, aby tie formy organizácie, ktoré sa už vyskytli, balansovali medzi solidaritou a rozmanitosťou. Občianska spoločnosť musí predstavovať celý komplex rôznych záujmov a hodnôt. **Žiadna spoločnosť, ani bieloruská, nie je homogénna a nemôže existovať bez konfliktov a ich riešenia**. Avšak tlak bieloruského štátu, pod ktorý spadá občianska spoločnosť, ju posúva k nezvyčajnému stupňu solidarity. Pozitívnym príkladom je Bieloruská národná platforma krajín Východného partnerstva v rámci Civil Society Forum. Nemali by sme sa nechať zastrašiť konfliktom a zápasom, ktorý sa tam odohráva, pretože vyžadovať jednomyseľnosť na mieste, ktoré si žiada artikuláciu protichodných záujmov, by bolo nespravodlivé a cynické.

Rozklad sociálnych väzieb, ku ktorému dochádzalo počas storočí politiky zameranej prvotne na Ruské cárstvo a neskôr na Sovietsky zväz spolu so súčasnou snahou autorít o maximálnu kontrolu nad celým spoločenským životom, vytvárajú podmienky na prehnanú závislosť od podpory zvonku. Otázkou nie je obmedzená povaha finančných zdrojov, ktorá je iba súčasťou problému.

Občianska spoločnosť sa od týchto cieľov a zámerov, ktoré pre ňu vytýčia, stáva de facto závislou a pritom je ich znalosť situácie v Bielorusku veľmi obmedzená. Často sa nielen prispôbuje akejkoľvek rétorike prichádzajúcej z Európskej únie, ale tiež podmieňuje svoje aktivity nominálnej implementácii zahraničných pokynov. Tých, ktorí sú nespokojní s takouto situáciou, a našťastie ich počet je vysoký, to núti neustále bojovať za svoje záujmy, ale aj za také plány aktivít, ktoré môžu byť skutočne autentické a vsadené do kontextu.

Občianska spoločnosť ako nástroj boja proti autoritárskemu režimu

Nedávno sa objavil ďalší nebezpečný trend, ktorým je politizácia občianskej spoločnosti. Občianska spoločnosť je často chápaná vo svojej zredukovanej podobe ako nástroj boja proti autoritárskemu režimu. Toto do značnej miery vymedzuje situáciu s prerozdelením zdrojov a v konečnom dôsledku vedie k zhoršeniu konfrontácie so štátnymi autoritami. Ignorovaným faktom však je, že občianska spoločnosť by síce istým spôsobom bola zahrnutá do súčasného politického procesu, ale zároveň by presahovala hranice politiky. Striedanie politických vládov priniesie Bielorusku iba malú zmenu, pokiaľ občianska spoločnosť nebude pripravená na aktívnu demokraciu a nebude zdieľať potrebné hodnoty a normy.

Vyššie uvedené formy intelektuálnej a organizačnej závislosti sú pokračovaním nedostatku vnútornej reflexie a chápania bieloruskej situácie. *Bielorusko v Európe a demokracia v Bielorusku* v skutočnosti znamenajú sériu extrémne náročných otázok, ktoré budú iba ťažko uspokojivo zodpovedané odvolávaním sa na európskych intelektuálov alebo na písomné dokumenty európskych inštitúcií. Už desaťročia sa objavuje myšlienka vytvorenia Národnej univerzity v Bielorusku, ktorá by slúžila ako základ pre rozvoj verejnej sféry a intelektuálnych aktivít. Počas posledných rokov existuje v tomto smere značné zlepšenie. Spomeňme napríklad Flying University, ktorá má potenciál transformovať sa na centrum reflexie a rozvojových programov pre Bielorusko. Napokon aj Európa potrebuje kritickú reflexiu, a to nielen vo vnútri, ale aj zvonka, kde sa konvenčné hodnoty a vzorce pre činnosť testujú priamo na bojisku.

Navonok sa môže Bielorusko javiť ako zakonzervovaná krajina vo forme „posledného diktátorského režimu v Európe“, ale to len na prvý pohľad. Občianska spoločnosť vykonáva ťažkú prácu, ktorá už začala prinášať pozitívne výsledky. A čo sa týka Európy, namiesto zvýšenej miery financovania by skôr potrebovala viac preukázať svoju ochotu vnímať a chápať špecifickosť bieloruskej skúsenosti.

Aliaksei Lastouski, Inštitút Political Sphere, Bielorusko

Bieloruské mimovládne organizácie aj napriek režimu dokážu spolupracovať a komunikovať s firmami

Medzisektorová spolupráca je popri iných témach, ktorými sa zaoberajú zahraniční donori v Bielorusku v snahe o posilnenie tamojšej občianskej spoločnosti, často vnímaná ako okrajová záležitosť. Jej podpora je pritom jedným z kľúčových nástrojov posilnenia udržateľnosti mimovládnych organizácií, ktoré sú hlavnými predstaviteľmi občianskej spoločnosti. **Problémom Bieloruska je aj fakt, že mimovládne organizácie sú často veľmi závislé od zahraničných donorov.** Ak majú zahraniční hráči v Bielorusku záujem motivovať jednotlivcov, komunity a firmy, mali by ich naučiť prebrať vlastný diel zodpovednosti za budúcnosť svojej krajiny a mali by téme medzisektorovej spolupráce venovať viac pozornosti ako doteraz. Iba, ak by zahraniční donori chceli byť v Bielorusku naveky.

Výhody pre obe strany

Vytvorenie partnerstva medzi firmou a neziskovou organizáciou prináša výhody pre obe strany. Firma získa dobrú reputáciu, lepšiu firemnú kultúru, spokojnejších a lojálnejších zamestnancov. Mimovládna organizácia zasa získa zdroje a zvyšuje sa tým aj jej profesionálna úroveň, keďže sa musí prispôbiť firemným štandardom. Spolupráca s firmami zároveň ponúka mimovládny organizáciám možnosť znížiť svoju závislosť od zahraničnej donorskej komunity a tak sa lepšie pripraviť na diverzifikáciu finančných zdrojov.

Rozvíjať partnerstvá mimovládnych organizácií a firiem v Bielorusku je veľká výzva. Mnohé bieloruské mimovládne organizácie nemajú vlastnú kanceláriu či platených zamestnancov. Často sú ich aktivity orientované na základe zamerania donorov. Len niektoré majú jasne zadanú svoju víziu a dokážu ju zreteľne komunikovať svojim partnerom a cieľovým skupinám. **Mnohým organizáciám chýbajú základné účtovné štandardy, výročná správa o aktivitách je v radoch bieloruskej občianskej spoločnosti raritou.** Mnoho organizácií je financovaných zahraničnými donormi, ale len málo z týchto organizácií má na to oficiálny súhlas bieloruského štátu. Donori obvykle o toto odobrenie nežiadajú z obavy o nepovolenie, respektíve zmrazenie poskytnutých prostriedkov. To všetko je frustrujúce pre mnohých mimovládnych lídrov, ktorí nemajú možnosť čeliť týmto výzvam. Nedostatočná profesionalita zároveň odrádza potenciálnych podporovateľov z podnikateľského sektora.

V Bielorusku zároveň neexistuje legislatíva, ktorá by motivovala firmy k filantropickým aktivitám, či už prostredníctvom daňových úľav alebo možnosťou rozhodnúť, že časť firemných daní by smerovala do podpory konkrétnych mimovládnych organizácií. Navyše, štátne firmy sú povinné financovať poskytovanie sociálnych služieb prostredníctvom podpory štátnych inštitúcií.

Kampaň bieloruskej organizácie Batskauschyna mala viesť k posilneniu národnej identity. Zdroj: Budzma

Napriek mnohým výzvam v Bielorusku, už existujú viaceré príklady úspešnej spolupráce firiem a mimovládnych organizácií. Firmy sú viac naklonené podporiť témy, ktoré nie sú v krajine vnímané ako kontroverzné. Témy týkajúce sa vzdelania, detí, zdravia, kultúry a životného prostredia. Vyhybajú sa však kontroverzným témam ako rozvoj občianskej spoločnosti, verejná politika alebo ľudské práva, lebo im prekáža zlý až politický imidž tretieho sektora, ktorý sa obvykle spája s týmito témami.

Ludia v (bieloruskom) Breste sa snažia presvedčiť úrady, aby zlepšili podmienky pre cyklistov.

Filantropia potajomky

Podnikatelia, ktorí chcú pomáhať bieloruským mimovládny organizáciám, to väčšinou robia v tichosti a nikomu o tom nehovoria. Na druhej strane, mnohé firmy chápu filantropiu vyslovene ako marketingovú a imidžovú záležitosť, nie ako samotnú pomoc komunite. Marketingové úmysly nie sú samy osebe zlé, no s postupom času firmy budú musieť pretransformovať svoje videnie. Inak sa ich úmysly ľahko odhalia.

Nadáca Pontis sa od začiatku roku 2010 venuje aj téme rozvoja zodpovedného podnikania a medzisektorovej spolupráce v Bielorusku. Jedným z cieľov programu je prispieť k dlhodobému posilneniu udržateľnosti bieloruských mimovládnych organizácií prostredníctvom nadväzovania partnerstiev s podnikateľským sektorom v krajine. Využíva pritom svoje pracovné skúsenosti z oblasti zodpovedného podnikania a z vytvárania medzisektorových partnerstiev na Slovensku, ako aj s ich rozvojom v Srbsku a Macedónsku.

Dôkazom toho bol aj pilotný dvojičný projekt Spolupráca pre komunitu: podpora medzisektorovej spolupráce v Bielorusku na základe slovenských skúseností, ktorý bol podporený zo zdrojov Slovak Aid a ktorý je prvou snahou posilniť udržateľnosť mimovládneho sektora v Bielorusku prostredníctvom systematického budovania know-how mimovládnych organizácií v oblasti spolupráce s podnikateľským sektorom.

Počas projektu sa podarilo posilniť kapacity ôsmich bieloruských mimovládnych organizácií v Minsku, Breste a v meste Gomel. Organizácie posilnili svoje zručnosti v tom, ako spolupracovať s firmami a ako formulovať ponuky vzájomnej spolupráce tak, aby sa pre firmy stali spoľahlivým a dôveryhodným partnerom. Nadácia Pontis zaangažovala aj predstaviteľov bieloruských firiem, pre ktorých zorganizovala študijné cesty na Slovensko.

Bieloruské mimovládne organizácie ukázali, že aj napriek režimu, v ktorom pôsobia, vedú najšpôsob ako komunikovať s firmami a podporiť tých, ktorí

to potrebujú. V jeseni 2011 sa všetkým zapojeným organizáciám podarilo realizovať projekty na zlepšenie života v Bielorusku aj vďaka pomoci miestnych firiem.

Úspešné projekty alebo medzisektorová spolupráca v praxi

V bieloruskom meste Brest vypukla doslova bicyklová revolúcia. Vďaka organizácii Dziedzich a podpore miestnej firmy sa do nej zapojilo asi 5 000 obyvateľov. **Ludia sa rozhodli, že autá v meste vymenia za bicykle a urobia všetko pre to, aby tento dopravný prostriedok spopularizovali.** Ďalším cieľom je presvedčiť miestne úrady, aby zlepšili podmienky pre cyklistov v meste, čím dostanú príležitosť zatriktívniť mesto aj pre turistov. Ďalšia zapojená mimovládna organizácia sa pustila do prekladu pravidiel cestnej premávky a testov z ruštiny do bieloruštiny. Výnimkou neboli ani workshopy remeselných zručností pre hendikepovaných ľudí a ich začlenenie do pracovného procesu. Zaujímavým projektom bolo tiež zorganizovanie troch okrúhlych stolov venujúcich sa bezpečnejšej migrácii v čase krízy v Bielorusku.

Jednou z organizácií, ktoré Nadácia Pontis podporila, bola tiež Asociácia vozíčkarov, ktorá nadviazala kontakt s jednou z najväčších bánk Bieloruska, Belarus-

bank. S jej finančnou podporou vozíčkarí nainštalovali na bankomaty špeciálne tlačidlo, vďaka ktorému môžu Bielorusi prispieť dobrovoľným príspevkom na účet asociácie. Doteraz namontovali tlačidlá asi na dvetisíc bieloruských bankomatov. Vďaka nim sa nezvýšili len finančné zdroje organizácie, ale podarilo sa tiež hovoriť o potrebe bezbariérového prostredia pre vozíčkarov v krajine. Z darovaných peňazí, ktoré asociácia získa, plánuje namontovať výťahy do domov, v ktorých vozíčkarí žijú. **Je fascinujúce sledovať, ako z prvotného pesimizmu o akejkoľvek spolupráci medzi firmami a mimovládnymi organizáciami, sa situácia vyvíja smerom k realizácii mnohých nápadov.** To naznačuje, že v Bielorusku existuje veľký potenciál a možnosti rozvoja medzisektorovej spolupráce.

Bolo by veľkou chybou domnievať sa, že medzisektorová spolupráca je len okrajová záležitosť. Prvoradou víziou zahraničných donorov by malo byť dosiahnutie stavu, keď ich pomoc už nebude viac potrebná. Mimovládne organizácie ako základný prvok občianskej spoločnosti sú dnes financované vo veľkej väčšine z týchto zahraničných peňazí. Bez toho, aby sa naučili aj s našou pomocou, ako hľadať zdroje v rámci svojej krajiny, len posilňujeme ich závislosť a neprispievame k samostatnosti.

Monika Brošková, programová koordinátorka Nadácie Pontis

ROZHOVOR s Dwaynom Barackom: Teším sa na to, keď bude Bielorusko utvárať vlastnú podobu zodpovedného podnikania

Dwayne Baracka je expert na zodpovedné podnikanie z organizácie Business in the Community (BITC), ktorý viedol tréning MBA lektorov Školy biznisu a manažmentu technológií v bieloruskom hlavnom meste.

Vidíte rozdiel v tom, keď zodpovedné podnikanie praktizujú firmy v západných krajinách a v krajinách ako Bielorusko?

To je náročná otázka. Predpokladám, že jediný spôsob odpovede na túto otázku je tvrdenie, že ľudia, s ktorými som sa v Bielorusku zhováral, čelia

podobným výzvam ako my vo Veľkej Británii; ako napríklad nátlak a udržanie si zamestnancov, produktivita, nákladové tlaky, príležitosti na inováciu a hodnota značky. Všetky tieto oblasti sú podporované zodpovedným podnikaním, takže sa domnievam, že aj zodpovedné podnikanie bude mať podobné výhody.

Je samozrejmé, že existujú kultúrne rozdiely, ktoré budú mať určitý vplyv, a preto je potrebné postupovať v týchto veciach opatrne. Zaujímavosťou je to, že kultúrne rozdiely budú v prenesenom význame znamenať, že bieloruské zodpovedné podnikanie bude jedinečné. Teším sa na to, keď bude Bielorusko vytvárať vlastnú podobu zodpovedného podnikania.

Rusko je pre Bielorusko veľmi veľkým partnerom a ruské spoločnosti sa čoraz viac pozerajú na zodpovedné podnikanie ako na spôsob vytvorenia obchodnej hodnoty. Spoločnosti ako LUKOIL, Norilsk, Nickel, Sakhalin Energy, Transacro a Severstal sa o neho silno zaujímajú. Takisto sa zdá, že Vladimir Putin sa čoraz viac zasaďuje o udržateľnosť ako spôsob napredovania ruského hospodárstva. Alexej Kostin tvrdí:

Všetky firmy, či už ruské alebo iné, čelia zložitej globálnej situácii. Pochopiteľne sa zdá lákavé odďalovať inovačnú politiku ako napríklad zodpovedné podnikanie, pokiaľ je tým, kto sa snaží o prežitie, samotný podnik. Avšak ruské podniky sa môžu preukázať ako stabilné a dôveryhodné inštitúcie hodné značnej investície a stať sa lídrami medzinárodnej obchodnej komunity.

Hoci sa Bielorusko postupne otvára zahraničnému obchodu, takmer 70 percent spoločností v krajine je stále riadených štátom. Je v takýchto krajinách možné presadzovať stratégie zodpovedného podnikania?

Štátne vlastníctvo nie je svetovou výnimkou. V mnohých ohľadoch je spoločné vlastníctvo dôležitejšie a jednoduchšie pre implementáciu zodpovedného podnikania. Bielorusko môže vzhliadať ku krajinám ako Indonézia, Španielsko, Švédsko či Venezuela, ktoré slúžia ako ďalšie príklady, kde štátom vlastnené spoločnosti prijímajú zodpovedné podnikanie ako tvorcu hodnôt. V rámci týchto štátov je niekedy jeho stratégia riadená štátom a niekedy súkromnou firmou. Podľa môjho názoru najlepšia realizácia zodpovedného podnikania zahŕňa obidva tieto typy.

Dwayne Baracka na tréningu vysokoškolských lektorov v Minsku.

Riadenie a transparentnosť pravdepodobne nadobúdajú pri forme štátneho vlastníctva väčšiu dôležitosť, ale ani to by nemalo byť považované za limitujúci faktor.

Je zodpovedné podnikanie privilegiom bohatých krajín?

Pravdepodobne je to pravda, ale nie v zmysle, ako sa možno nazdávate. Väčšina spoločností, s ktorými spolupracujeme, nám hovorí, že sú vďaka zodpovednému podnikaniu ziskovejšie a viac sa sústreďujú na dlhodobý výkon, čo takisto prispieva k vyššiemu zisku. Podľa nášho názoru zodpovedné podnikanie priamo súvisí s dosiahnutím zisku a preto sme presvedčení, že zároveň zvyšuje blahobyt, a to najmä dlhodobý. Takže krajiny, ktoré ho nepodporujú, sa vzdávajú príležitosti zisku.

Samozrejme, existujú krajiny vykonávajúce v súvislosti so zodpovedným podnikaním pozoruhodné aktivity, ktoré sa nezdajú na prvý pohľad prospešné. Niektoré iniciatívy v Brazílii a Afrike sú na popredných svetových miestach. Nazdávame sa, že to zvyšuje ich sociálnu stabilitu a schopnosť zvýšiť národný blahobyt. Existujú mnohé príklady ako Grameen Phone, ktorý sa mohol uskutočniť iba v najchudobnejšej krajine a ktorý je čistým vzorom zodpovedného podnikania v praxi.

Vidíte nejaký rozdiel medzi manažérmi z Bieloruska a Británie v spôsobe, akým podporujú zodpovedné podnikanie?

Tieto dve krajiny sú v priemere v úplne rozdielnych etapách. Aktuálne názory na zodpovedné podnikanie, dodávateľský reťazec a zmenu modelu

širokospektrálneho podnikania, ktorý môžeme pozorovať vo Veľkej Británii, si pravdepodobne vyžadujú solidnejšie základy než tie, ktoré existujú v Bielorusku.

To však neznamená, že vývoj zodpovedného podnikania bude celkom odlišný. Niektoré spoločnosti, s ktorými vo Veľkej Británii spolupracujeme, kladú veľmi podobné otázky ako firmy v Bielorusku. Zodpovedné podnikanie je vo veľkej miere radikálne nový spôsob rozmyšľania o podnikaní. Presne ako hociktorá iná radikálna zmena, aj budovanie kapacít potrebných na správnu implementáciu zodpovedného podnikania si vyžaduje dostatok času.

Mali ste príležitosť stretnúť sa s bieloruskými manažérmi a učiteľmi. Myslite, že sú pripravení spolupracovať so zahraničnými partnermi?

Bielorusi, ktorých som stretol, na mňa urobili skutočný dojem. Manažéri sa naozaj chcú zúčastniť budovania silného Bieloruska a pedagógovia sa plne sústreďujú na výhody, ktoré zodpovedné podnikanie môže poskytnúť Bielorusku, a to predovšetkým manažérom bieloruských podnikov.

Nazdávam sa, že sú v jedinečnej pozícii dosiahnuť pozitívne veci pre bieloruskú spoločnosť. Bolo pozoruhodné, ako rýchlo prešli od minimálnych znalostí o zodpovednom podnikaní k takejto veľkej informovanosti. Učili sa presne tak rýchlo ako hocikto iný, s kým som pracoval. Bolo mi potešením s nimi spolupracovať.

Simona Gembická, manažérka grantových programov Nadácie Pontis

KALENDÁR najbližších udalostí

- **5. – 7. marec 2012:**
7. ročník konferencie „Vzdelanie a rozvoj 2012“
Bangkok, Thajsko

Cieľom konferencie je spojiť akademikov, študentov a skúsených profesionálov, aby zdieľali svoje skúsenosti, nápady či najväčšie úspechy, s dôrazom na dôležitosť vzdelania a jeho podstatný vzťah s rozvojom.

- **3. máj 2012:**
Medzinárodná vedecká konferencia „Rozvoj a demokracia“
Bratislava, Slovensko

Nadácia Pontis a Fakulta sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave organizujú Medzinárodnú vedeckú konferenciu na tému Rozvoj a demokracia. Konferencia sa uskutoční v Kongresovej sále Ministerstva zahraničných vecí SR a v Palugayayovom Paláci v Bratislave.

Cieľom konferencie je identifikovať témy a nové trendy v medzinárodnej rozvojovej spolupráci s dôrazom na ľudské práva a demokraciu v praxi. Na konferencii sa stretnú akademici, experti a politickí aktéri, aby spoločne prediskutovali rôzne koncepty a prístupy k medzinárodnej spolupráci a aby zväžili vhodné stratégie na posilnenie sociálno-ekonomického rozvoja či zaistenie demokracie v menej rozvinutých krajinách.

Viac informácií nájdete <http://www.nadaciapontis.sk/17069>.

NOVINKY:

Odborná verejnosť môže prihlásiť svoje príspevky na Medzinárodnú vedeckú konferenciu „Rozvoj a demokracia“

- Odborná verejnosť sa na konferenciu môže prihlásiť so svojimi príspevkami, ktoré budú nielen prezentované počas konferencie, ale budú aj súčasťou recenzovaného zborníka, ktorý vydá Nadácia Pontis. Viac informácií sa dočítate v [Call for Papers](#).

Nadácia Pontis
Zelinárska 2, 821 08 Bratislava
tel.: +421 2 5710 8113
pontis@nadaciapontis.sk
<http://www.nadaciapontis.sk/>

Názory autorov prezentované v Newsletteri o rozvojovej pomoci nemusia nevyhnutne vyjadrovať oficiálne názory Európskej komisie.

Newsletter o rozvojovej pomoci vychádza vďaka finančnej podpore **EuropeAid**.